

Жбанчик А.В.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 351.74

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Висвітлено актуальні питання взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України. На підставі аналізу законодавства України зроблено висновок про основні шляхи взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України та їх реалізацію. Наголошено на необхідності удосконалення таких шляхів взаємодії та запровадження європейських стандартів.

Ключові слова: взаємодія, Національна поліція України, Національна гвардія України, оперативна обстановка, публічний порядок, публічна безпека.

Постановка проблеми. Національна поліція України та Національна гвардія України є складовими МВС України, які виконують завдання забезпечення безпеки суспільства від протиправних посягань. Так, Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [1]. У свою чергу, Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2].

Ефективність виконання покладених на дані силові структури завдань залежить у тому числі від відпрацьованого та злагодженого механізму організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку. Постійне удосконалення форм та методів взаємодії, запровадження міжнародних стандартів, досягнень сучасної науки та техніки сприятиме виконанню покладених завдань на вищому рівні, який відповідає світовому рівню.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Безпосередньо діяльність міліції України та Національної гвардії України у сфері охорони громадського порядку ставала об'єктом досліджень А.В. Басова, Є.В. Білозьорова, С.Г. Брателя, О.К. Волоха, А.П. Головіна, В.А. Грабельникова, О.В. Джафарової, Я.М. Когута, І.М. Копотуна, О.В. Кривенка, С.О. Кузніченка, М.В. Лошицького, О.М. Музичука, Ю.С. Небеського, А.С. Поклонського, А.В. Сергєєва, А.В. Серьогіна, А.С. Спаського, О.І. Ульянова, Д.П. Цвігуна, В.М. Цикалевича, С.О. Шатрави, О.С. Юніна, О.Г. Яреми та інших вчених. У працях даних вчених розглянуто особливості адміністративно-правового регулювання та управління діяльністю у сфері охорони громадського порядку, специфіку функціонування окремих підрозділів міліції у цій сфері, участь громадян в охороні громадського порядку, діяльність органів внутрішніх справ в особливих умовах тощо.

Водночас процес реформування МВС України, що розпочався у 2014 році, здійснив перетворення міліції у поліцію, яка має змінену структуру та завдання, оновлений особовий склад та принципи діяльності. Національна гвардія також лише у 2014 році набула своєї сучасної форми. Сучасних комплексних наукових досліджень вченими-адміністративістами України з окресленої проблематики не проводилося. З огляду на це вважаємо за потрібне на підставі аналізу норм законодавства України та практики його застосування висвітлити актуальні питання взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України.

Відповідно **метою** статті є з'ясування актуальних питань взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України на підставі аналізу норм законодавства України та практики його застосування.

Виклад основного матеріалу. Після проведення реформ МВС України 2014 року відбулися зміни у структурі Міністерства, яке вийшло на новий етап свого розвитку. Відповідно форми та методи взаємодії складових МВС України набули сучасних рис. Національна поліція України та Національна гвардія України найбільш наближені за своїм функціональним призначенням та найчастіше взаємодіють під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Відповідно до наказу МВС України від 10.08.2016 № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку» [3], взаємодія між Національною гвардією України та Національною поліцією України здійснюється шляхом:

- спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць;

- забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

- проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Сили та засоби Національної гвардії України залучаються до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку:

1) для виконання завдань щодо спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць – на підставі Плану залучення сил та засобів військової частини 0000 до служби з охорони громадського порядку, який розробляється строком на місяць, затверджується командиром військової частини Національної гвардії України та погоджується з начальником відповідного органу поліції у межах території його юрисдикції.

За необхідності до Плану залучення сил та засобів військової частини 0000 до служби з охорони громадського порядку вносяться зміни, які затверджуються та погоджуються в установленому вище порядку [3];

2) для виконання завдань щодо забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона, а також щодо проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць – на підставі підписаного начальниками головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві письмового запиту на ім'я начальника територіального управління Національної гвардії України про виділення сил та засобів Національної гвардії України в межах області, де дислокується військова частина Національної гвардії України, зони відповідальності (оперативного реагування) цього оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України [3].

Зазначимо, що чітка взаємодія особового складу зазначених підрозділів залежить від рівня їх підготовленості. Так, у рамках підготовки до забезпечення правопорядку та безпеки під час Євробачення-2017 на базі навчально-тренувального центру Нацгвардії відбулися тактико-спеціальні навчання з практичним відпрацюванням дій особового складу підрозділів Національної поліції, Національної гвардії, Державної прикордонної служби України та Державної служби з надзвичайних ситуацій в різних нештатних ситуаціях, які можуть виникнути в ході пісенного конкурсу [4].

Під час активної фази навчань відпрацьовувалися дії правоохоронців з припинення хуліганських дій стосовно іноземних громадян, які відпочивають на літньому майданчику закладу громадського харчування, тактика дій з припинення групових порушень громадського порядку трьох основних підрозділів, які залучатимуться до забезпечення правопорядку (тактичні групи патрульної поліції, резерви підрозділів поліції особливого призначення та Нацгвардії), тактичні дії пожежно-рятувальних підрозділів з локалізації по-

жеж, що можуть виникнути внаслідок масових заворушень, практичне відпрацювання дій підрозділів Нацполіції із забезпечення правопорядку в терміналі "Д" міжнародного аеропорту Бориспіль під час прибуття офіційних делегацій країн-учасниць Євробачення та інші [4].

Тобто одним із основних факторів злагодженої взаємодії вказаних силових підрозділів держави є спільне відпрацювання практичних навичок реагування особовим складом таких підрозділів на факти порушення громадського порядку та інші конфліктні ситуації, що можуть виникнути.

Другим фактором такої взаємодії є наявність сучасних засобів, спроможних попередити та оперативно протистояти загрози, що може виникнути.

Так, під час проведення Євробачення-2017 уперше в Україні правоохоронці використовуватимуть для охорони громадського порядку три спеціально укомплектовані найсучаснішим обладнанням автомобілі та гелікоптер, які, зокрема, передаватимуть відео в режимі онлайн з місць масового скупчення людей. Таке відео аналізуватиметься та прийматимуться управлінські рішення щодо застосування сил та засобів, спеціальної техніки та усього наявного ресурсу, який залучається до охорони громадського порядку [5].

Національна поліція використовуватиме два автомобілі, третій – особовий склад Національної гвардії України. Ці автомобілі будуть задіяні для фіксації та передачі інформації у режимі онлайн до Ситуаційних центрів Національної поліції України. Такі автомобілі розміщуватимуться неподалік масового скупчення громадян, що дозволить досконало володіти обстановкою та миттєво реагувати на будь-які події. Автомобілі також оснащені технікою, яка має доступ до усіх інформаційних відомчих ресурсів [5].

Крім того, поліцейські на час проведення масових заходів, у тому числі під час проведення міжнародного пісенного конкурсу Євробачення-2017, використовуватимуть сучасний гелікоптер, який обладнаний спеціальною відеоапаратурою, яка також має можливості фіксації правопорушень та оперативної передачі інформації до Ситуаційних центрів Національної поліції [5].

Зазначені сучасні технології, які запроваджуються у поліції, дають змогу ідентифікувати осіб та підозрілі речі, що відповідає світовим стандартам забезпечення безпеки під час проведення масових заходів.

Тобто лише комплексне використання сил та засобів, які відповідають міжнародним стандартам, дасть змогу виконувати завдання Національною гвардією України та Національною поліцією України, закріплені у Законах України, на вищому світовому рівні.

Про прийняте рішення начальник територіального управління Національної гвардії України письмово інформує командувача Національної гвардії України з метою подальшого проведення заходів контролю за виконанням покладених службово-бойових завдань.

У письмовому запиті щодо виділення сил та засобів Національної гвардії України вказуються мета залучення військовослужбовців, їх кількість, необхідні засоби індивідуального захисту та спеціальні засоби, озброєння, вогнепальна зброя, бойова техніка, інші матеріально-технічні засоби, час, місце

прибуття, відповідальна посадова особа територіального органу поліції, яка здійснює контроль за несенням служби [3].

У разі раптового загострення оперативної обстановки керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві з метою своєчасного реагування на загрози публічній (громадській) безпеці і порядку або припинення їх порушення звертаються до начальника територіального управління Національної гвардії України в межах його зони відповідальності (оперативного реагування) з усним запитом про залучення сил та засобів військових частин Національної гвардії України. Запит у найкоротший строк (не пізніше 24 годин з початку несення служби) оформляється письмово та надсилається в установленому порядку до територіального управління Національної гвардії України [3].

Про необхідність залучення додаткових сил і засобів з інших оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України для виконання завдань, визначених Порядком організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві доповідають Голові Національної поліції України, який звертається до Міністра внутрішніх справ України з клопотанням про додаткове виділення сил та засобів Національної гвардії України [3].

Остаточне рішення про додаткове виділення сил та засобів Національної гвардії України приймається Міністром внутрішніх справ України.

Під час виконання завдань, зазначених вище, особовий склад військових частин (підрозділів) Національної гвардії України перебуває в оперативному підпорядкуванні керівника органу поліції або особи, яка виконує його обов'язки. З урахуванням оперативної обстановки район виконання завдань (маршрут патрулювання, пост, квадрат) визначається керівником (заступником керівника) органу поліції за погодженням з командиром (заступником командира) військової частини Національної гвардії України [3].

Перед заступанням на службу керівник органу поліції або уповноважена ним особа проводить інструктаж особового складу, задіяного до виконання завдань, зазначених у наказі МВС України від 10.08.2016 № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку», організовує взаємодію, забезпечує зв'язок та здійснює контроль за несенням служби [3].

Висновок. Підсумовуючи викладене, нами виділено такі особливості взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України на сучасному етапі:

1. Взаємодія Національної гвардії України та Національної поліції України відбувається за трьома основними векторами: спільне патрулювання; забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час масових та спортивних заходів, а також інших заходів, щодо яких здійснюється

державна охорона; проведення спільних заходів у разі загострення оперативної обстановки.

2. Ініціює перед Міністром внутрішніх справ України залучення додаткових сил і засобів з інших оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України керівник територіального органу.

3. Під час виконання цих завдань особовий склад військових частин (підрозділів) Національної гвардії України перебуває в оперативному підпорядкуванні керівника органу поліції або особи, яка виконує його обов'язки.

4. Керівник органу поліції або уповноважена ним особа перед заступанням на службу проводить інструктаж особового складу, організовує взаємодію, забезпечує зв'язок та здійснює контроль за несенням служби.

Також слід наголосити на необхідності постійного удосконалення практичних навичок особового складу, технічних можливостей засобів, які застосовуються Національною гвардією України та Національною поліцією України, для виконання поставлених ними завдань, як окремо, так і під час взаємодії один з одним.

Бібліографічні посилання

1. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/876-18>

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // ВВР України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.

3. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку : наказ МВС України від 10.08.2016 № 773 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16>

4. Поліція та Нацгвардія працюватимуть у чіткій взаємодії, щоб забезпечити громадський порядок під час проведення Євробачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ngu.gov.ua/ua/news/policiya-ta-nacgvardiya-pracyuvatymut-u-chitkiy-vzayemodiyi-shchob-zabezpechutu-gromadskyy-poryadok>

5. Під час Євробачення поліція верше застосує спецгелікоптер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2223963-pid-cas-evrobacenna-policia-vperse-zastosue-specgelikopter.html>

Zhbanchik A.V. Pressing issues of cooperation between the National guard of Ukraine and the National police of Ukraine. The scientific article lights up the pressing questions of co-operation of the National guard of Ukraine and National police of Ukraine.

On the basis of analysis the legislations of Ukraine are done conclusion about the basic ways of co-operation of the National household troops of Ukraine and National police of Ukraine and their realization.

An author selects a feature co-operations of the National household troops of Ukraine and National police of Ukraine on the modern stage:

1. Co-operation of the National household troops of Ukraine and National police of Ukraine takes place after three basic vectors: general patrolling; providing (guard) of public (public) safety and order is during mass and sporting measures, and also other measures which a state guard is carried out in relation to; a leadthrough of general measures is in the case of sharpening of operative situation.

2. Initiator before Minister for internal affairs Ukraine of bringing in of additional forces and facilities from other operatively territorial associations of the National household troops of Ukraine leader of territorial organ.

3. During implementation of these tasks a personnel of soldiery parts (subsections) of the National household troops of Ukraine is in the operative submission of leader of organ of police or person which carries out his duties.

4. Leader of organ of police or a person is authorized them before taking the place on service conducts instructing of personnel, organizes co-operation, provides connection and carries out control after execution of service.

Also it follows to mark the necessity of permanent improvement of practical skills of personnel, economic feasibilities of facilities, which are used the National household troops of Ukraine and National police of Ukraine, for implementation of the tasks put by them, both separately and during co-operation, with each other. It is marked the necessity of improvement of such ways of co-operation and input of the European standards an author.

Keywords: *co-operation, National police of Ukraine, National guard of Ukraine, operative situation, public order, public safety.*

Надійшла до редакції 29.06.2017

Кокарев І.В.

кандидат економічних наук, доцент

Косиченко О.О.

кандидат технічних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 346.1 : 330.47

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На основі аналізу інформаційних потоків підприємства запропоновано стратегію його інформаційної безпеки. Основну увагу приділено захисту потоків змінної інформації як найбільш важливої для інформаційної безпеки. При цьому зазначено необхідність урахування складових інформаційної безпеки на основі системного підходу.

Ключові слова: *інформація, інформаційне поле, інформаційний потік, інформаційна безпека.*

Постановка проблеми. Комерційні підприємства підстерігає багато небезпек. Найчастіше це погрози з боку кримінальних структур, але нерідко вони обумовлені політичною та правовою нестабільністю, загостренням конкурентної боротьби, незаконним використанням технічних і програмних засобів і т.п. Тому в рамках управління компанією на менеджерів, крім основ-